

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Til høring - Rapport fra Ekspertgruppen i spesialpedagogikk - høringsfrist 31.10.2014

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet datert 08.07.14 angående høringen på rapporten "Utdanning og forskning innen spesialpedagogikk – veien videre".

Fylkestinget i Nordland behandlet rapporten på sitt møte 15.10.14 og fattet følgende vedtak:

1. Fylkestinget mener at Universitetet i Nordland har et viktig ansvar for å dekke regionens kunnskapsbehov innenfor spesialpedagogikk, og ser positivt på at de er tiltenkt en nasjonal rolle innenfor logopedi og utviklingshemming. Fylkestinget ønsker at Universitetet i Nordland også får en fremtredende rolle innen for andre spesialpedagogiske områder.
2. Fylkestinget ser på rapporten fra ekspertgruppen som har utredet forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk som et viktig bidrag for å skape større oversikt over forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk
3. Det er positivt at rapporten har et så klart fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring. Dette er viktige temaer for å sikre at elever får rett støtte til rett tid. Fylkestinget støtter forslagene om temaer innenfor bachelor- og masterutdanning.
4. Det er ønskelig med sterkere vektlegging av kulturkompetanse og yrkesdidaktikk. De foreslåtte praksiskomponenter i utdanningene er beregnet med et noe lavt antall timer.
5. Innenfor lærerutdanningene bør de spesialpedagogiske emner likestilles med andre emner i lærerutdanningen som obligatoriske emner.
6. Fylkestinget støtter de foreslåtte tiltak innenfor audiologopedi og ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon).
7. Fylkestinget vil understreke at det er viktig å vektlegge samarbeid mellom helseutdanninger og utdanning innenfor spesialpedagogikk.

Vi vedlegger til orientering saksframlegget til Fylkestinget i saken.

Med vennlig hilsen

Øystein Johannessen
assisterende fylkesutdanningsjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:
Kunnskapsdepartementet Postboks 8119 Dep 0032 OSLO

Vedlegg DokID
FT-sak høring utredning om utdanning og forskning innen spesialpedagogikk 492568

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
130/2014	Fylkestinget	13.10.2014
228/2014	Fylkesrådet	30.09.2014

Høring - Utdanning og forskning i spesialpedagogikk - veien videre, rapport fra ekspertgruppen for spesialpedagogikk

Sammendrag

En ekspertgruppe nedsatt av Kunnskapsdepartementet har utredet forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk og fremmet en rekke konkrete forslag innenfor disse områdene. Ekspertgruppens rapport er nå ute på høring.

Rapporten gir et godt overblikk over spesialpedagogisk utdanning og forskning, og den fremmer en rekke adekvate og gode forslag. Noen av forslagene går ikke langt nok og kan justeres. Universitetet i Nordland er tiltenkt ansvar og oppgaver innenfor utdanning i spesialpedagogikk, og institusjonens rolle som et faglig tyngdepunkt i nord bør opprettholdes og styrkes

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet oppnevnte høsten 2012 en ekspertgruppe for spesialpedagogikk som en oppfølging av Stortingsmelding nr. 18 (2010-2011): Læring og fellesskap. Ekspertgruppen overleverte sin rapport til kunnskapsministeren 20. juni i år. Rapporten er sendt ut til høring med høringsfrist 31. oktober.

Ekspertgruppen har gjennomgått de spesialpedagogiske utdanningene i Norge og vurdert hvordan de bør innrettes og dimensjoneres i årene som kommer, slik at samfunnets behov for spesialpedagogisk kompetanse skal kunne dekkes. Gruppen har også vurdert hvilken forskning som er nødvendig for å sikre et oppdatert kunnskapsgrunnlag for utdanningene for de oppgaver som spesialpedagogene skal utføre.

Problemstilling

Det gis her en oversikt over de viktigste forslagene i rapporten innenfor ulike områder. Videre gis det en kortfattet oversikt over Universitetet i Nordlands virksomhet på det spesialpedagogiske området.

Anbefalingene fra ekspertgruppen:

- Innenfor lærerutdanning anbefaler ekspertgruppen at spesialpedagogiske emner med vekt på forebygging og tilpasset opplæring må vektlegges sterkere innenfor barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanningene, blant annet innenfor sentrale temaer som forebygging og tilpasset opplæring og inkludering. Videre bør

- studentene få breddekompetanse innenfor en rekke temaer.
- Gruppen foreslår at spesialpedagogikkens forebyggende aspekter må ha en sentral plass i barnehagelærerutdanningen.
 - Innenfor grunnskolelærerutdanningen foreslår ekspertgruppen at fag, fagdidaktikk og spesialpedagogiske emner bør integreres slik at sammenhengen mellom temaene blir tydeligere.
 - Ekspertgruppen foreslår at det opprettes masterprogram i fagdidaktikk med vekt på tilpasset opplæring.
 - Innenfor bachelorutdanning i spesialpedagogikk foreslår ekspertgruppen at denne organiseres som et treårig integrert studium med en praksiskomponent på 100 timer.
 - Masterutdanningen i spesialpedagogikk foreslås blant annet å inneholde en praksiskomponent på 150 timer
 - Ekspertgruppen gir konkrete anbefalinger med hensyn til plassering og dimensjonering innenfor bestemte spesialpedagogiske fagområder, herunder nordisk og internasjonalt samarbeid der det er faglig nødvendig. Universitetet i Nordland er tiltenkt oppgaver innenfor logopedi og utviklingshemning.
 - Ekspertgruppen peker på Statped som en viktig samarbeidspartner.
 - Innenfor forskning peker arbeidsgruppen på at universiteter og høyskoler bør benytte virkemidler som tid til forskning, utdanningsstillinger (stipendiat og post.doc), professor II-stillinger med internasjonal profil, etablering av forskergrupper og internasjonalt samarbeid for å skape robuste forskningsmiljøer.

Universitetet i Nordlands virksomhet på området

Spesialpedagogisk kompetansebygging ved UiN har en historie tilbake til 1967 da daværende Bodø lærerskole som den andre utdanningsinstitusjonen i landet etablerte videreutdanningstiltak i spesialpedagogikk. Dette tilbudet ble senere bygget ut til å omfatte videreutdanning på heltid og 1. og 2. halvårseth innenfor spesialpedagogikk. Planer om en 2. avdeling innenfor logopedi ble utredet og senere gjennomført i et samarbeid mellom da daværende Spesiallærerhøgskolen, Bodø lærerhøgskole og PP-kontorene i regionen.

I dag har UiN en betydelig virksomhet innenfor spesialpedagogisk utdanning. Institusjonen tilbyr utdanninger på masternivå innenfor Tilpasset opplæring og Spesialpedagogikk. Innenfor forskning har UiN aktiviteter innenfor blant annet logopedi, sosiale og emosjonelle vansker, spesifikke lærevansker m.v.

Når det gjelder UiNs fremtidige profil innenfor spesialpedagogikk arbeides det med planer om å opprette en femårig lærerutdanning med tilbud om integrerte masterløp innenfor tilrettelagt opplæring og spesialpedagogikk, herunder master i fagdidaktikk, master i spesialpedagogikk og master i logopedi.

Vurderinger

Etter fylkesrådets oppfatning er denne rapporten et viktig bidrag for å skape større oversikt over forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk. Feltet er sammensatt, og det er viktig at fagfeltet har en begrepsbruk, egenforståelse og relasjon til andre fagfelt som sikrer at fagfeltets legitimitet og rolle blir godt forankret. Rapporten skisserer etter fylkesrådets vurdering et godt system for utdanning innenfor spesialpedagogikk, samtidig som rapporten som peker på flere områder som er viktige for

skolen.

Fylkesrådet ser positivt på at rapporten har et så klart fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring. Tidlig innsats er nødvendig for å bli oppmerksom på elever som trenger hjelp av ulik grad og at adekvat hjelp må settes inn raskt. Når det gjelder tilpasset opplæring deler fylkesrådet rapportens understreking av at tilpasset opplæring må være allmennkunnskap for lærere uavhengig av fag og klassetrinn. Tilpasset opplæring skal være et gjennomgående tema i alle fag i utdanningen. Dette er en svært viktig presisering på et område der mange skoler i dag har et utviklingspotensial både innenfor grunnskolen så vel som videregående opplæring.

Fylkesrådet vil i det følgende omtale nærmere noen av områdene i rapporten. Rapporten konkretiserer mange områder som studenter innen spesialpedagogikk skal ha breddekompetanse på. Dette er viktige områder. Samtidig vil fylkesrådet peke på at både klasseledelse og læringsmiljø burde vært tatt med. Det er viktig at studenter har god kompetanse på disse områdene for å kunne jobbe videre med mer spesifikke områder som for eksempel språkvansker, lese- og skrivevansker, matematikkvansker og andre områder som er nevnt i rapporten. Andre viktige kompetanseområder som har betydning for Nordland som region, og som bør ivaretas i utdanning innenfor spesialpedagogikk, er kulturkompetanse i forhold til minoritetsspråklige elever og yrkesdidaktikk. Begge disse områdene adresserer hhv forhold i befolkningssammensetning i vår region og behovet for yrkesdidaktisk kompetanse hos yrkesfaglærere.

Innenfor lærerutdanning ser fylkesrådet positivt på at studentene skal få en bred kompetanse. Etter fylkesrådets vurdering bør imidlertid disse temaene vurderes omgjort til obligatoriske temaer for lærerutdanning, slik at spesialpedagogiske emner blir likestilt med de øvrige emner i utdanningen.

Når det gjelder bachelorutdanning innenfor spesialpedagogikk vil fylkesrådet påpeke at kunnskap om barnehage, grunnskole og videregående opplæring ikke er spesifikt nevnt i utdanning. Det samme gjelder veiledningskompetanse. Praksiskomponenten på 100 timer kan etter fylkesrådets vurdering gjøres noe større.

Innenfor masterutdanning i spesialpedagogikk hilser fylkesrådet forslaget om opprettelse av spesialisering i audiologopedi velkommen. Det foreslåtte nordiske samarbeidet innen synespædagogikk og innenfor døvblindeområdet er nødvendig og velkommen. Fylkesrådet er også fornøyd med fokus på ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon), spesialundervisning og minoritetsspråklige. Den foreslåtte praksiskomponenten på 150 er noe liten, blant annet fordi antallet timer til rådgivningspraksis bør være høyere enn foreslått for å lette overgang til praksisfeltet.

Fylkesrådet vil også peke på at det er viktig å vektlegge samarbeid mellom helseutdanninger og utdanning innenfor spesialpedagogikk. Grensene mellom medisin, teknikk og spesialpedagogikk har nærmet seg hverandre gjennom ny teknologi, og det er viktig at fagområdene finner sammen her.

Innenfor forskning er fylkesrådet av den oppfatning at rapportens stadfesting av behovet for forskning innenfor en rekke viktige områder i det spesialpedagogiske fagfeltet er nødvendig for å sikre mangfoldet i fagfeltets utvikling. Fylkesrådet vil videre peke på betydningen av å spre forskning innen spesialpedagogikk, slik at samfunnet oppnår en effektiv kunnskapsdeling fremfor "innlåsing" av kunnskap i noen få, utvalgte fagmiljøer.

Fylkesrådet er fornøyd med at Universitetet i Nordland er tiltenkt oppgaver og ansvar innenfor logopedi og utviklingshemning. Fylkesrådet vil videre peke på at det er viktig å arbeide for at Universitetet i Nordland kan videreutvikle dagens utdanningstilbud og utvikle nye tilbud i takt med nye behov i regionens og landsdelens tjeneste. Videre er fylkesrådet kjent med og glad for at Universitetet i Nordland evner å sikre en høy og mangfoldig forskningsaktivitet innenfor det

spesialpedagogiske forskningsfeltet.

Konsekvenser

Saken har ingen økonomiske, miljømessige eller likestillingsmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkestinget vedtar følgende uttalelse til rapporten om FoU og utdanning innen spesialpedagogikk:

1. Fylkestinget mener at Universitetet i Nordland har et viktig ansvar for å dekke regionens kunnskapsbehov innenfor spesialpedagogikk, og ser positivt på at de er tiltenkt en nasjonal rolle innenfor logopedi og utviklingshemming. Fylkestinget ønsker at Universitetet i Nordland også får en fremtredende rolle innen for andre spesialpedagogiske områder.
2. Fylkestinget ser på rapporten fra ekspertgruppen som har utredet forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk som et viktig bidrag for å skape større oversikt over forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk
3. Det er positivt at rapporten har et så klart fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring. Dette er viktige temaer for å sikre at elever får rett støtte til rett tid.
4. Fylkestinget støtter forslagene om temaer innenfor bachelor- og masterutdanning. Det er ønskelig med sterkere vektlegging av kulturkompetanse og yrkesdidaktikk. De foreslåtte praksiskomponenter i utdanningene er beregnet med et noe lavt antall timer.
5. Innenfor lærerutdanningene bør de spesialpedagogiske emner likestilles med andre emner i lærerutdanningen som obligatoriske emner.
6. Fylkestinget støtter de foreslåtte tiltak innenfor audiologopedi og ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon).
7. Fylkestinget vil understreke at det er viktig å vektlegge samarbeid mellom helseutdanninger og utdanning innenfor spesialpedagogikk.

Bodø den 30.09.2014

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Oddleif Olavsens
fylkesråd for utdanning
sign

13.10.2014 Fylkestinget

Innstillinga fra komite for utdanning og kompetanse ble lagt fram av komiteleder Tom Vidar Karlsen, Ap

Fylkestinget vedtar følgende uttalelse til rapporten om FoU og utdanning innen spesialpedagogikk:

1. Fylkestinget mener at Universitetet i Nordland har et viktig ansvar for å dekke regionens kunnskapsbehov innenfor spesialpedagogikk, og ser positivt på at de er tiltenkt en nasjonal rolle innenfor logopedi og utviklingshemming. Fylkestinget ønsker at Universitetet i Nordland også får en fremtredende rolle innen for andre spesialpedagogiske områder.
2. Fylkestinget ser på rapporten fra ekspertgruppen som har utredet forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk som et viktig bidrag for å skape større oversikt over forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk
3. Det er positivt at rapporten har et så klart fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring. Dette er viktige temaer for å sikre at elever får rett støtte til rett tid.
4. Fylkestinget støtter forslagene om temaer innenfor bachelor- og masterutdanning. Det er ønskelig med sterkere vektlegging av kulturkompetanse og yrkesdidaktikk. De foreslåtte praksiskomponenter i utdanningene er beregnet med et noe lavt antall timer.
5. Innenfor lærerutdanningene bør de spesialpedagogiske emner likestilles med andre emner i lærerutdanningen som obligatoriske emner.
6. Fylkestinget støtter de foreslåtte tiltak innenfor audiologopedi og ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon).
7. Fylkestinget vil understreke at det er viktig å vektlegge samarbeid mellom helseutdanninger og utdanning innenfor spesialpedagogikk.

Linn Stemland, Rødt, fremmet Rødts forslag fra komiteen til tillegg til punkt 5

Mer opplæring i spesialpedagogikk i lærerutdanninga betyr ikke at lærerne skal overta spesialpedagogenes oppgaver.

Marius Meisfjord Jøsevoll, SV, fremmet SVs forslag fra komiteen til nytt punkt 2

Høgskolen i Nesna har også undervisning innenfor spesialpedagogikk, på bachelornivå og delemner innenfor masternivå i samarbeid med UIN. Fylkestinget vil understreke viktigheten av slikt samarbeid i fylket.

Votering

SVs forslag til nytt punkt 2 fikk 9 stemmer og falt (2SV, 3SP, 2Venstre og 2Rødt).

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt med 49 stemmer, 4 representanter hadde permisjon (1SV, 2Frp, 1SP).

Rødts forslag til tillegg i punkt 5 fikk 8 stemmer og falt (3SP, 1SV, 2Venstre og 2Rødt).

FT-130/2014

Vedtak

Fylkestinget vedtar følgende uttalelse til rapporten om FoU og utdanning innen spesialpedagogikk:

1. Fylkestinget mener at Universitetet i Nordland har et viktig ansvar for å dekke regionens kunnskapsbehov innenfor spesialpedagogikk, og ser positivt på at de er tiltenkt en nasjonal rolle innenfor logopedi og utviklingshemming. Fylkestinget ønsker at Universitetet i Nordland også får en fremtredende rolle innen for andre spesialpedagogiske områder.
2. Fylkestinget ser på rapporten fra ekspertgruppen som har utredet forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk som et viktig bidrag for å skape større oversikt over forskning og utdanning innenfor spesialpedagogikk
3. Det er positivt at rapporten har et så klart fokus på tidlig innsats og tilpasset opplæring. Dette er viktige temaer for å sikre at elever får rett støtte til rett tid.
4. Fylkestinget støtter forslagene om temaer innenfor bachelor- og masterutdanning. Det er ønskelig med sterkere vektlegging av kulturkompetanse og yrkesdidaktikk. De foreslåtte praksiskomponenter i utdanningene er beregnet med et noe lavt antall timer.
5. Innenfor lærerutdanningene bør de spesialpedagogiske emner likestilles med andre emner i lærerutdanningen som obligatoriske emner.
6. Fylkestinget støtter de foreslåtte tiltak innenfor audiologopedi og ASK (Alternativ og supplerende kommunikasjon).
7. Fylkestinget vil understreke at det er viktig å vektlegge samarbeid mellom helseutdanninger og utdanning innenfor spesialpedagogikk.

Vedlegg

Tittel

FT-sak 130 Innstilling fra komite for utdanning

DokID

488297